

LO GERONÉS

SEMANARI PORTA-VEU DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA,"

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Gerona	1 peseta trimestre
Fora	1'25 id.
Estranger	1'50 id.
Un número	10 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
SABATERIA-VELLA 2-1.

Any 3.er

SECCIÓ GENERAL

Un projecte de Apèndix

Trista, molt trista impresió nos ha produhit el fet de la formació del Projecte de Apèndix al Còdich civil que acaba de publicar l' Academia de Dret de Barcelona.

Y es que, dexant apart la satisfacció experimentada al veurer que ab los treballs realisats pera portar á feles termes tant important labor acadèmica, han donat galana mostra de sos coneixements jurídichs una serie de joves (tres d'ells condexeples nostres) que honran la esmentada Academia, hem vist en lo pas donat per una tant ilustre Associació, brollar un nou y greu perill pera la sort en previndre no llunyá de la legislació catalana.

Mes, jexisteixen en realitat poderosos motius que justifiquin degudament nostres recels, y el temor de imminents y verdaders perills que agravin considerablement l' estat per demés anormal y de perturbació de nostre dret?

Se necessita ser cego pera no considerarlo així; y com no, si precisament en la obra de formació dels Apèndices que continguin, no ja la legislació civil entera y verdadera formant un complet organisme sistemàtic ó quant menos una compilació total y acabada de lo que constitueix nostre régime juridich al publicarse el Còdich, lo que seria de equitat y estricta justicia, sinó tant sols aquellas institucions forals que conviene conservar en cada una de las provincias ó territorios donde hoy existen, conforme resa lo text legal, s' ha de lliurar nou y empenyat debat entre 'ls aymans de las legislacions regionals y 'ls governants que desde Madrid desitjan una legislació civil uniforme pera tota Espanya, pera veurer quinas institucions son las que han de conservarse y tenir cabuda per tant en las faedors apèndices; y baix quin criteri? no l' ignoran los qui han tingut á son càrrec la redacció de ponencias com tampoc ho desconeix l' autor del articulat y del preambul del projecte que 'ns ocupa, per mes que uns y altre no hagin dat á n' aixó la importancia extraordinaria que té y representa, ja que estém segurs, que si l' hi haguessin concedit, els qui d' ells, com de entre els demés académichs, que en realitat senten carinyo per la legislació catalana (y be sabem que son molts los qui l' senten) no haurían autorisat ab son vot la publicació d' un apèndix, que dats los termes en que está concebut l' article 6.e de la Lley de Bases, pot esser la verdadera causa pròxima, no la remota, de la completa desfiguració de nostre dret, á la quina tindrà que seguir, pero per lley de necessitat, sa desaparició total.

Tenint que procedirse, al formular los apèndices per la Comissió de Còdichs y l' Govern, á un verdader travall, no sols de reunió, sinó també d' eliminació y de creació; de reunió pera abarcar en globo y en conjunt la total legislació regional de que s' tracti; d' eliminació, restant del conjunt aquellas institucions que entenguin no convinga conservar (puig desde l' moment que la Lley de Bases parla de las que convé se conservin, reconeix implicitament lo legislador que no totas mereixen serho, deixant lo determinar quinas siguin per quai se confeccionin los apèndices) y de creació, pera donar estructura á aquellas institucions que en sa essència y en sos detalls, ó tant sols en son esperit fundamental, reputin tenir que mantenir-se, y pera procurar son engranatje ab lo Còdich civil engranatje que n' lo intern té que ser impossible conservar-se los mes típicos organismes de nostra venerable legislació—si no es facil que esclati el conflicte al determinar la total legislació (catalana per exemple) que l' Còdich tant sols provisionalment salva, encare que no es molt dificil que deixi de regnar aquí armonia pera comensar ja en forsa y á virtut de

l' acció dels Tribunals de donar interpretació mesquina y restrictiva als articles 5 y 12 de la ley de Bases y del Còdich civil respectivament, articles que al entendre dels payssos nomenats forals y també de molts jurisconsults castellans, sancionan, si be que de un modo inferí, la integritat de nostra dret, ab la sola excepció que se conté en lo esmentat article 5°; y á pesar d' aixó se declara aplicable á Catalunya pel Suprem y per la Direcció General dels Registros (Resolució de 24 de Febrer d' aquest any per nosaltres provocada al recorrer en alsada de la nota del Registrador) lo consell de familia; en cambi, pensant ab cordura, á ningú pot cárber el menor dupte, que al tractarse de determinar quinas institucions convinga conservar com vigents en los territorios de legislació civil especial, no han de posarse d' acort los fills d' aqueils payssos, encara siguent tots ells com l' autor del preambul que precedeix al Appendix que motiva aquestas ratllas, y per consegunt que com aquest tinguessin com ideal arribar á la unificació del dret civil en tot lo territori espanyol y que en aras del mateix estiguessin disposats á esborrar alguna de sus institucions, no siguent de las mes caracterisadas y quina destrucció repentina pogués produhir violències y sacudiments bruscos, puig donadas las corrents imperants entre 'ls que disposan é influexen poderosamente en los destins d' Espanya, quin modo de procedir y produhirse, sempre perturbador y perjudicial pera las regions de legislació especial, testifican successos no mol antichs diariament repetits ab carácter mes alarmant y enderrocedor, es segúr, seguríssim que mentres los partidaris de una legislació que no te mes taca que l' no haver nascut al calor y amparo del regne de Lleó y de Castella, pretendrán, no sens sacrificiar avans, á titol de un pera nosaltres mal entès patriotisme, grant part de las institucions integrants de son dret, que 's conservin tant sols en los apèndices aquellas de carácter mes típic y mes arreladas en la conciencia del poble y quina desaparició inmediata pogués ser causa de gravissims trastorns y forts sacudiments, los qui desde Madrid estan somiant continuament, ab l' imperi complert de la legislació castellana, aquells que com lo senyor Comas se planyen de que per l' article 15 del Còdich civil hagi perdut lo dret de Castella lo que diuhen sa forsa atractiva, no han de despreciar ocasió tant propicia pera introduhir molt fondament lo magall enderrocedor en nostra legislació civil, regatejant, no sens motejar avans de egoistas, visionaris é intransigents als amants de un per ells federalisme juridich insostenible é inaplicable, (recordem encare las frases duríssimas, desdenyosas é impropias del lloch ahont se pronunciaren que quant la discussió del Codich, en plé Senat espanyol, dirigí lo senyor Romero Girón á don Manel Durán y Bás); regatexant repetim, en la classificació de institucions, lo que s' en conservi cap que pugui significar y acusi una diferencia fonamental entre l' dret que se articula en lo apèndix y l' que queda consignat en lo Còdich civil, pera que una vegada donat tan important pas, se imposi com llegítim corolari buydar tot lo dret civil espanyol en un sol y exclusiu Còdich.

Los que així no ho considerin, legexin una obra que acaba de publicarse y que està dedicada á la Real Academia de Jurisprudència y Legislació escrita per D. August Comas qui, tot y siguent, català sab de tal modo amagarlo que no es fascil ho endevini qui no ho sàpiga, y en ella veurán clarament (es escusat dir que n' la consideració que l' dret foral li mereix, dita obra respón perfectament al modo de sentir y pensar castellá, ab las contradiccions propias de tot utopista) quinas son las aspiracions que acarician, perque no dirlo, los enemichs eterns de lo tot lo que signifiqui modo d' esser especial, peculiar y característich de las regions que á Espanya travallan y prosperan en mitx encara de tantas privacions y que desitjan per sus iniciativas temperaments y energias, una regla jurídica positiva que respondi perfectament, ja en sa

essència, ja en sa aplicació may mystificada, á son real y verdader modo d' esser y d' existir. Si per mostra ab un botó n' hi ha prou, legexin lo seguent párrafo que brolla de la ploma de tant bon advocat de la causa centralista:

«Los apéndices, por el contrario, han de reducirse según el mandato del legislador, á contener tan solo algunas instituciones forales que convenga conservar en cada una de aquellas provincias ó territorios donde actualmente existen; y es, por lo mismo evidente que, ó estas instituciones han de ser fundamentales, en cuyo caso su concepto diferente del de la legislación común, implicaría una contradicción perpetua de principios en el derecho positivo del país y quitaría todo valor racional á las instituciones jurídicas consideradas por el mismo legislador de un modo diferente, ó han de ser aquellas asunto de mero detalle ó accidente en el desarrollo de alguna institución fundamental, en cuyo caso nada podría abogar en favor del particularismo regional para mantenerlo tan solo en los apéndices y con separación del cuerpo general del Código, pues el reconocimiento de su verdadera utilidad en la región donde se conserve sería siempre motivo para admitirla como forma útil con carácter general y para incluirla al efecto en el cuerpo del Código, mostrándose así la innecesidad de los referidos apéndices.» (1)

Are bé, jexembra prudent á ningú donada la desventajosíssima situació que Catalunya ocupa dintre del Estat espanyol, y donadas las tendencias que teuen valíxement entre els que disposan á son albir dels destins de la patria, provocar la obra funestíssima de la formació dels apéndices? Per ventura no se califica de inaudita temeritat, lo fet de qui siguent molt débil pretengués llensar solemne y formal reto contra l' fort y poderós? Indubtablement que si. Doncs bé, lo fet de acudir als Poders públichs presentantlosi un projecte de apèndix, es provocar una obra que necessariamente ha de esser de perillósos efectes pera la sort del Dret catalá, com ho demostra la sola consideració que 'ns ofereix lo text legal, de que per lo mer fet de haverhi apèndix tenen de quedar d' ell alimadas las institucions que el Gobern consideri que no convé conservar; y com poden presentirlo ab amarrat convenciment tots los qui no tanquin los ulls á la historia viva de la mutilació de nostre personalitat.

Y jé la Academia de Dret suficient candidesa per creurer que l' Gobern ha de acceptar son projecte d' apèndix, projecte que, segons del preàmbul se desprén, considerarà aquesta acceptable desde lo punt de vista de son aspecte nomotésich ó de política legislativa?

Si en semblant acceptació per part del Gobern confia nos fa l' Academia l' efecte deplorable que 'ns produhirà qui, pretenguent vendre y manifestant als que s' oferissen á esser compradors la necessitat en que s' troba de ferho, esperes obtindre l' preu que preté per los objectes oferts á la venda. Y així per el contrari presum que lo Poder Executiu y la Comissió de Còdichs en la obra de classificació á que obliga l' article 6.e de la Lley de onze Maig de 1888, han de procurar eliminar de son projecte d' apèndix com de qualsevol altre que 's presenti, quants articles desarrollin institucions inspirades en esperit juridich divers del que informa lo Còdich civil, lo que es perfectament logich dintre el criteri dels qui, prescindint per complert de la fesomía històrica de cada poble, patrocinan com un estat de perfecció el de la uniformitat del dret, (ó sinó recordis lo que del senyor Comas queda transcrit) allavors considerém que, l' Academia, ó millor iiii los que de son si persisteixen en mantenir lo projecte, son, ó enemichs de la subsistencia del dret catalá encare que sens valor per així declararlo llisa y planament, ó estan plenament

(1) Es de notar la manifesta contradicció entre el pàrrafo transcrit y l' seguent: «Si fuese verdad, como algunos regionalistas afirman, que es de esencia fundamental la variedad entre las legislaciones forales y la legislación común hasta el punto de crear una verdadera incompatibilidad entre las más importantes instituciones que forman el derecho de Castilla y las que constituyen la especial esencia jurídica de las provincias ó territorios regidos por legislaciones civiles diferentes, habría que contentar en que todo era posible menos admitir el procedimiento aceptado por la Ley de Bases.»

ANUNCIS Y COMUNICATS
Preus convencionals

De tots los llibres, folletons, etc., que 's remetin á la Redacció, se 'n donarà compte en lo Setmanari

BIBLIOTECA PÚBLICA
GIRONA

Núm. 98

Dissapte 29 de Febrer de 1896

ofuscats y no veuen clar en la qüestió dels apèndices.

Y no 'ls excusa que repliquin que ab forsa executiva pesa sobre nosaltres l' article 6.e de la Lley de Bases, donchs es aquesta sentencia que no te plasso, y mentres no's porti á cumpliment, es factible, conforme se ha dit per altres, que una legalitat sigui sustituida per altre, y, siguent això així, anar voluntariament als apèndices, es anar á una mort fatal y segura, y als pobles may los hi es llicit com tampoch als individuos desapareixer per medi del suïcidi.

Y per ultim ¿no sembla als senyors de la Acadèmia, que quan existis necessitat imperiosa—que no hi ha de anticiparsse al Gobern y á la Comissió de Còdichs en la confecció y sobre tot en la presentació d' apèndices, no seria procediment acertat dirigir-se parcialment á Madrid totes las associacions y demés entitats socials? Qui pot negar que en tot cas lo práctic seria procurar que arribés al govern una veu unànim en representació de les forses vivas de Catalunya? ¿Quin resultat pot obtenir-se si per un costat se presenta l' Acadèmia de Dret, y acudeix per altre lo Col-legi Notarial, per exemple, donchs se ha fet publich que uns pochs Notaris tenen ó estan preparant un apèndix que es de creure presentaran á l' aprobació del Colegi, y així aisladament totes las Corporacions y Associacions de la terra catalana?

Meditin bé tots los que considerin ser un bé la conservació y progrés del Dret català, y estém segurs que los que de veritat tal conservació desitjan, han de emplear tot lo seu saber y totes sas energias, perque se mantingue intacte l' estat juridich que lo legislador salvá y manà respectar en lo article 5^{nt}. de la Lley de 11 de Maig de 1888, contemplant ab fondo pesar lo extravio d' aquells que no tenint valor per exigir que imperi y 's compleixi la solemne promesa del legislador volen provocar en desiguals condicions la obra de la formació dels apèndices, posant ells mateixos, hem de creurer que de bona fé, á mans dels detractors y adversaris de tot lo nostre, la espasa, que 'n semblants circumstancies esgrimidas ha de causar mortal ferida á la legislació civil de Catalunya.

EMILI SAGUER.

UN PESSICH MÉS

Se ha resolt per fi, després de haver transcorregut ab excés lo terme pera dictar resolució, lo recurs gubernatiu que en 18 de Desembre de 1894, interposá nostre consoci lo Notari d' aquesta Ciutat don Emili Saguer; y al resoldrel la Direcció General dels Registres, en 24 d' aquest mes, alegant com fonament indestructible la peregrina doctrina sentada per lo Tribunal Suprém en la sentencia tan combatuda de 12 Juny de 1894, declara aplicable á Catalunya la perturbadora y exòtica institució del Consell de família.

Ja ho saben donchs los que han combatut com illegal la doctrina que reputa derogada pera nosaltres tota la legislació constituida per las anomenadas Lleys generals del Regne. La Direcció per aquesta vegada no ha volgut separarse de la tendencia iniciada pel Suprém, per considerar sens dupte que tenia lo deber moral de coadjugar á la obra patriótica y de alta política (així la consideran los que 'ns tractan com á pays conquistat) que casi podríam dir constitueix avuy la mes important funció d' aquell Tribunal, encara que aquesta no signifiqui altre cosa, sinó la mes monstruosa de las iniquitats, donchs en cap poble civilisat es comprensible que sigui una la norma, pública y auténtica, á la quina hagin de sujetar sos actes los ciutadans y subjectes de dret en general, y altre, clandestina y sense marca oficial, la quina serveix pera inspirar las resolucions dels Tribunals de justicia, resolucions que tant sols poden ser dignes de acatament y respecte siguent deducció llògica y necessaria de aquella norma ó regla que 'l legislador presenti al poble, com motlló á qui hagin de subjectar sos actes individuals y socials en lo comers de la vida. Ab tals procediments estan continuament inseguers los qui intervinguin ó tinguin de intervenir y formar part en qualsevol relació de dret. no sabent may si sos actes tindrán ó deixarán de tenir efficacia y validés.

Devant procediments y actes tant repugnats y perjudicials, Lo GERONÉS aixeca viril y enèrgica protesta contra tots los atropells y paranyes del centralisme, avuy ja verdaderament inaguantables, y traslada tant trista noticia als representants de aquest poble que vulguin ser mercixedors de serho, al Institut de Sant Isidro que tant valentment ha fet arribar sa sempre autorisada veu als Poders del Estat, á la Academia de Jurisprudencia y Legislació que ha sigut y continua siguent, avuy mes

que may, aymant y defensora de nostra legislació venerable; al Ateneu Barcelonés, que en los presents moments tant alt lloch ocupa reivindicant sa gratíssims drets, á las demés entitats de la terra que senten carinyo y respecte per tot lo nostre, y que no vulguin consentir ingerencias forasteras; á la prempsa que vulgui estar á l' altura de sa missió y á tots los bons fills de Catalunya, que tinguin á gran honor lo lluytar per los drets de la terra, per mil y una vegadas avuy trepitjats y escarnits, esperant que se aixecará dintre las vias de la legalitat formidable creuhada que possi fre als desmants cada dia crexents del absolutisme centralista.

Noticies

Oficials

AJUNTAMENT.—*Sessió del 24 Febrer.*—Celebrada baix la presidencia de don Hortensi Bajandas van pendres los segunts acorts, després d' aprobada l' acta anterior.

Aprobar quatre actas de quintas.

Aprobar variis comptes per 1067'22 pts.

La distribució de fondos per el mes de Mars.

Aprobar el compte de la Comissió especial pera despedir al Regiment de Guipuzcoa y concedir un vot de gracies á dita Comissió á proposta del senyor Vallés.

Concedir permís d' obras á don Joan Vinyas y á don Joseph Mascort.

Adjudicar lo concurs obert per la adquisició de robes per los presos á don Jaume Avellí y á don Antón Ventura.

Denegar la indemnisió solicitada per la empresa dels balls de Carnestoltes y tornarli las 90 pessetas que ha satisfet per l' alumbrat elèctrich.

Procedir á la plantació de acacias silvestres á la Devesa.

Adquirir acarreos pera l' empredrat del carrer de l' Albareda á rahó de 70 pesetas lo miler.

Aceptat lo projecte format per lo senyor arquitecte del carrer de Figerola y Ronda de Ferrán Puig y tallar los arbres del últim.

Autorisar á la Comissió de Foment pera adquirir las llosas necessaries pera la prolongació de las aceras del carrer del Progrés.

Copièm de nostre estimat company *L' Oloti* las dos notícies segunts:

«En quant al travall de marmolista ha quedat completament acabada la urna que ha de guardar los restos del comte Tallaferró. Falta no més colocarhi 'ls relleus de bronce, á qual fundició 's procedirà la setmana entrant.

Un cop llesta s' exposarà y podrán nostres lectors convencers que es una veritable joya digna de guardar las despullas del gran compte, puig no havíam vist may un alabastre que contingüés tan rica cantitat de cristallitzacions que semblan perlas engastadas á la gran varietat de jaspís de diferents colors que las fan ressaltar mes.

—«Sabém per conducte fidedigne que s'estan activant los últims travalls pera la prompta inauguració d' un centre de gran utilitat pera nostra vila y comarca, lo qual consisteix en la associació dels individuos del benemérit cos de Somatens del partit de Olot, ab objecte de tenir un local aproposit ahont pugui reunir-se y posarse més facilment d' acort ab los cabos y subcabos que resideixen en nostra rodalia, y tractar ab més facilitat pel bon èxit de las empresas en persecució dels autors de tota classe de delictes que estan penats per las lleys vigents. Ademés te per objecte la defensa mútua dels individuos que componen dit cos. Aquest centre s' instalarà en un magnific local d' un punt molt cèntrich d' aquesta vila que, ademés de las indispensables comodidades, hi haurà una gran sala d' armes y altres objectes que caracterisin la institució y al mateix temps podrán servir de magnific tema decoratiu per las parets, si son distribuïts y agrupats ab coneixement de causa.

Assegurém que la idea ha sigut acullida ab molt entusiasme per part de tots los d' aqui, com també de la comissió organitzadora y 'ls quefes superiors dels somatens de Catalunya. Ab tal motiu se pot augurar un felís èxit en la realisació de tan útil com patriòtic pensament.»

—Contra lo que nos havíam asegurat y diguerem en lo número passat los sermons cuaresmals en nostra Seu se fan en castellà. Nos planyém de que lo Cabildo no rompi ab questa costum de pochs anys establerta de ferse en castellà los sermons en la Santa Iglesia Catedral.

—Fa algunes semanas no rebém nostre colega *El Distrito Farnense* de Lloret de Mar. No podem atinar á que obeix aquesta falta.

—Agrahim á la Junta de Gobern del Col-legi d' Advocats de aquesta Ciutat la llista dels colegiats en lo exercici de 1895-96, que s' ens ha enviat. Conté ademés dels advocats en exercici, los col-legiats que no exerceixen, la Junta de Gobern y llista de procuradors, notaris del districte y personal dels Tribunals y Jutjats.

—Avuy tindrà lloch en lo Teatre Principal la primera de las cinch funcions que donarà la companyía del eminent actor don Antoni Vico, posantse en escena lo drama de don Joseph Echegaray *Lo sublime en lo vulgar*. Per un dels días de la vinenta setmana està anunciat lo Juan José de 'n Dicenta. Nos estranya molt que

després de las censuras que contra aquesta obra han prouerit los Bisbes de Palma y Tortosa, permeti nostre Ajuntament sa representació, y es tant mes estrany quant te aquell establerta una censura previa per totas las obras que se posin en escena en nosatre Principal, y així prohibí la última temporada la representació de algunas sarsuetas. Una mica mes de consecuencia, senyors concejals. O tot ó res.

—Se ha senyalat pel dia 4 del vinent Mars la reunió de tots los alcaldes del partit á fi d' aprobar lo pressuposito de gastos carcelaris del mateix correspondent al proxim exercici.

—El dia 10 del proxim Mars se han de concentrar en las capitals de las zones los xicots del reemplàs de 1895 que tenen licència ilimitada.

—Ha sigut suspès del càrrec de diputat provincial y President de la Diputació don Jaume Roure y Prats pasantse lo expedient instruit als Tribunals.

—**FIRAS Y FESTAS**—No n' hi ha cap en la vinent setmana.

—**J. LLINÁS Y C. BANQUERS.**—*Ciutadans*, 16.—Compran ab benefici cupons d' Exterior, Cubas y altres. Compran y venen valors al comptat. Reben ordres de Bolsa. Obran comptes corrents ab interès.

—**CAXA D' ESTALVIS DE GERONA.**—*Ciutadans*, 16, y *Llebre*, 2.—Imposicions al 5 per 100 desde 10 pessetes.—Id, al 3'50 per 100 desde 1 pesseta.—S' admeten los dilluns, dious y dissaptes de 9 á 1 y 'ts diumenges de 10 á 12.

Pera les devolucions los matexos dies y hores.—Se proporcionan gratis prospectes pera 'ls altres detalls.

—**L' UNIÓ AGRÍCOLA, INDUSTRIAL Y COMERCIAL.**—*Emissió de 20.000 accions de 125 pessetes una.* En les oficines de la casa de banca J. Llinás y Companyia, queda oberta durant les hores de despatx que la matxa té establertas, la suscripció á les espressades Accions, y se proporcionan los prospectes y demés notícies que s' ecessin.

VARIETATS

Una excursió al Canigó el dia 18 de Febrer

Varis socis del «Centre Excursionista de Catalunya» acaben de verificar una ascensió al Canigó demostrant un' arribament y ardidesa que deixà admirats á la gent del peu del Canigó mateix que coneixen be los perills que se han de vencer per fer en aquest temps del any aytal excursió.

Veus aquí com ho ressenya lo senyor P. P. yr. desde Valmanya y Vernet en dos correspondencies á *La Renaixença*.

Han arribat en dues tandas los socis del Centre Excursionista de Catalunya que ab verdadera temeritat acaben de fer la ascensió al Canigó; ascensió que han fet a pessar de las observacions que en sa entrevista á Perpinyà 'ls han son consoci delegat Mr. Pierre Vidal y las de don Carles Bosch de la Trinxeria, soci delegat á La Jnnquera, abdos experimentats excursionistas canigonencs.

Pero ells no volgueren regular, y, confiats en la seguritat del temps, emprengueren desde Valmanya resultant la ascensió dominant en pocas horas la serra de Patrícies, tenint enfront l' imponent Puig Barbet y la Portella de Valmanya dels que semblava baixar una cascada de neu per las sinuositats de la montanya.

Atravessaren lo Prat Cabrera, deixant á ma dreta la barraca del vaquer de Valmanya y s' eudinzaren en un frondós bosch d' abets. Ben aviat trobaren la route forestière y la neu que d' allí en amunt s' havia assegut sobre la montanya.

Lo camí anava presentant un hermos espectacle, pugn tots los accidents del terrer, los abets, pins negres y boixericas se perfilaven perfectament demunt d' aquella capa de puríssima blancor.

Al ésser demunt lo coll de la Tartera, al mitj de la neu, s' acamparen, se trencà 'l glas d' una fonteta d' allí á la vorar. 'ls guies encengueren una gran foguerada y 's feu un esmorzar que reconfortà las forses dels excursionistas. Si hi passaren pochs moments pero deliciosos. Se recordà als amics y tots á una, excursionistas y guies, cantaren «Las montanyas regaladas», «Lo Pardal» y altres cansons de la terra.

En route, que ben aviat comensaria lo mes penat y perillós de la ascensió.

Dos guies ab tota la impedimenta verdaderament innecessària, s' dirigiren cap al Vernet accompanyats d' alguns excursionistas y 'ls mes atrevits s' eudinzaren per aquells laberintos de bosch y neu, planas nevadas, congeses y altres accidents propis d' aquelles elevadíssimes regions en aquesta época del any. A voltas los excursionistas s'enfornaven fins á genoll, altres fins a mitj cos y allavors corrien dels brassos de las fadas de la neu que semblava 'ls enclosin cap á dins de sos palaus nevats.

Ab fatigosa caminada y passant llocos verament esferehidors arribaren al plà de Balaig. Allí, aprofitant una accidentació de les rocas despulladas de neu, descansaren y ab fortes begudas reconfortaren son cos.

Desde allí ja 's mirava cara á cara al gegant cim de la montanya y ab verdader dalit y usant de tota serenitat d' esperit que convé en los moments de mes perill de la vida, comensaren á escalar la grandiosa clapissa que es com la capsala del Balaig.

Era fantàstich aquell espectacle. Aquelles enormes y nevoses rocas semblan una escala de titans, descansant demunt d' esponjada y blanquissima jassa.

La fadiga casi rendia ja als excursionistas y fou necessari un suprèm esforç per assolir lo cim, ahont, llenant mes en layre la vermella barretina, victorejaren á Catalunya y dedicà un hurra al Centre Excursionista.

La temperatura era plàcida. Lo termòmetre marcava 4 graus sobre zero.

Desgraciadament l' estat atmosfèrich de totas las comarcas que desde allí s' oviran era dolent y la nuvolada enreixava

salimitava l' explendent panorama que cap á Catalunya d' Espanya esperavan disfrutar los excursionistas.

Allí son nivell veyan los cims gegantins germans dels que havíen assolit, vejeren lo vall de Cadí. San Vicens y Valmanyà, tota la serralada fins á Montlluis, Las Corberas y la deliciosa vall de la Tet.

Pochs moments després emprenian la baixada ab moltes mes precaucions que á la pujada, puig una mala posició de peu ó nna reliscada volia dir estimbarse entre mitj de la grandiosa clapissa.

Quant aquesta fou acabada comensaren una vertiginosa baixada per entre aquells murs de tova y esponjosa neu. Molts caygudas s' hi reberen y un dels excursionistas, en un moment de distracció, perdé l' equilibrio y baixà mes de quaranta metros rodant com una pilota. Afortunadament no perdé la serenitat, pogué enclotarse y salvase de anar estribas avall.

Atravessant lo bosch y la route forestière baixaren al dret y al caure la tarde arribaren á Fillols y després d' un curt descans arribarem á n' aquest poble ahont reberem las felicitacions de sos companys y junts dinaren en aquest Hotel du Pere.

L' endemà dematí sortiren cap á Vilafranca del Conflent y desde allí pel ferro-carril cap á Perpinyà pera retornar á sa estimada Barcelona.

Doném gracies à Deu que no ha permés tinguessin cap incident desgraciat.

En la darrera sessió del Centre Excursionista doná compete del felis èxit d' aquesta excursió don César A. Torres.

SECCIÓ LITERARIA

L' ULTIM ADEU

Me sento morir. La vida m' deixa y l' esperança d' un pervindre ditzós que m' alentaba, de mi s' allunya. Ventet de matinada, tu que m' has portat de mon amor recorts y esperances, fes saber á tot lo mon que moro estimantia. Rosinyolets d' aquesta encontrada, los que cada dia escoltava ab delicia, veniu fins á mon llit de mort á entonar vestres cantichs, ja que ells fan recordarme les notes dolces de ma estimada; y tu vida meva, que vens á despedire, sigas la que mon úlim sospir reculli, ja que ab ell hi va tota la existencia d' un ser que solzament ton amor fins avuy ha fet viure.

¿Que m' has deixat, m' aymia? ¡Ahont ets que no t' veig? De mi t' allunyas ó es que la forsa de ma vista s' ha extingit? Tot es negre, tot, y ma ardenta imaginació m' fa ovirar allá baix, en mitx de fenebres, una tomba que per tenearse mon cadabre espera, y á son voltant infinitat de calaveras que ab balls fastásfics celebran la meva mort. Acostat, donam tas manetas y dexa que mos llavis, sechs del sofriment, hi fassin lo primer y últim les, que per tu, y sols per tu reservaba y tan pur com l' amor que per tu sempre he sentit: perque ans de coneixer ja t' estimaba; pero ab aquell amor dolcissim que se sent per las coes santes. Boig frenètic per lo mon te cercaba y no trobante vaig fer á Deu frenia de ma vida si sols un segón á tot costat pogués viure; res are que casi ets meva, morir me reca y á cada moment also los ulls al cel suplicant al Senyor que allargui ma existencia.

Acosta ta orella á mos llavis perque l' ayre no m' robi un sol mot dels que vaig á dirte. ¿Sabs perqué t' estimo tant? Perqué desde que ta figura ideal se formá en má imaginació, son recort la endolzit sempre mos dias d' amargura. Al morir á qui estimava en la terra, m' aclaparà una forta malaltia, la febre m' ampli lo cap d' ideas confuses y estranyes, tan aviat tristes com alagadores. En un de mos instants de deliri vegí obrirme l' Cel y sortirme una verge candorosa: aquella eras tu, ma estimada; anava sentada en rica cadireta d' or, adornada m' brillans y perlas; dormida ab lo son de la ignocencia, tenias lo cap apoyat en un oxínet de seda; ta hermosa cabellera caiguda demunt ton pit ab desordre encantador, al rebre los raigs del sol parexia de fils d' or formada, y dos colomets blanxs units ab cintes de colors á ton treno triomfal lo guian cap á la terra. Estavas rodejada de centenars d' angles que ab religiós silenci ton son vetllavan, y tota la cort anava baixant, baixant, hasta que arribá devant meu; dos srafinets te despertaren y obrint los ulls los fixares ab mi! Quant fids vaig sentirme en aquell moment al véuret que m' mirabas ganhansa; pero ma felicitat s' acabá pronte, perque quan més aladalt estava, sentí una veu del cel vinguda que digué: Será vera, pero espera, y com si axó fos alguna senyal, los gentils colomets bateren les ales y cap al cel se dirigiren, mes ans de entarri, ton capet girares y vegi tots ulls cuberts de llàgrimes. ¡Qui apsi sols per obendir á Deu á mon costat no t' quedares!...

Pochs dies després dexi lo llit, si curat de cos, no sá d' anima. Aquella figura angelical, sempre la tenia gravada en ma pensa, y el recort d' aquell moment ditzós may me dexava; mon cor lo bategar desde aquell dia, ab una forsa per mi desconeguda, la vista sempre al l' cel fixada, ab mohiment investigador l' ample espai recorria en busca d' un amor que ma tranquilitat dava; quant la nit sa negre capa extenia sobre la terra, la tristesa mon cor omplenava, lo cap, abatut, demunt lo pit me queyava i ardentes llàgrimes de mos ulls s' escapan; algunas vegades la misio me feya veuret á pochs passos de mi y ab prechs ton amor permanava, mes, tu, permanencias callada aixecant solsament ta hermosa vista al cel com si d' allí esperes l' ordre per exdir á suscpcion; llavors, febrosench, envers á tu corria, pero cada que jó dava, tu de mi un te n' allunyabas, hasta que cansat y aguentine tenirte ja en mos brasos, contra mon pit els apretaba, i la imatge, com lo fum, se desfaya per formarse mes enllà al vegada; ab ràbia y maleint ma sort me ficaba al llit; volia

dormir, mes la son de mi fugia y sols ab tu pensava, y aixis passi infinitat de dies y nits que seglest me pareixeran, mentres mas forsas anavan decayentne y mon cos corsecanse.

Ja casi havia perdut l' esperansa de trobarte y solzament en morir pensava per reunirme ab tu, quant un jorn te vegí. L' imatge forjada en ma pensa tenia vida real y me mirava com me va mirar aquella ideal figura ans d' entrar al cel. Tas mires cayaren sobre mon cor com balsam sobre llaga pero era tart!: de tantes nits d' insomni s' havia resentit ma salut y encar que pugui reanimarme, no ns retornaren del tot las forces perdudes. Te declari mon amor y me cregeres com no tenia de ser aixis si mas paraulas lo cor las dictava! ton amor ha crescut de dia en dia y are que arribava al terme de ma felicitat, mon esperit s' acaba, la tos, aquesta tos seca que mon pit obra, cada jorn aumenta y á pasos agegantats camino envers la tomba.

Ploras m' aymia? fes que totes tes llagrimes sobre mon cor cai-guen y son escalf farà moure la sanch que per mas venes casi ja no corre; acosta ton cap y deixam acariciar los hermosos cabells per ultima vegada, pero veus? ni forses tinch per acostarlos als llavis, y de mos dits fuigen, com de mi n' han fugit las ilusions y somnis de ventura. Abrassam, vida meva, que en los braços vull morir; dom l' ayre que per mes pulmons falta, acosta ta boca á la meva y ton alé deixam espirar, potser ell allargarà ma vida; vull viure; si, vull viure per mes estimar... tu ets mon consol... ma ditxa... t' estimo molt.. pro molt.. que soch felis, estimada meva.. i qué s' hi está bé en los brasos.. Los ángels me cridan...! quin son tan dols... Ayre... ayre... Senyor.. un moment mes de vida... que una vegada mes pugui sentir de los llavis que m' estima... Deixam posar la ma sobre ton cor... lo sento que per mi batega... Es meu... si; es meu... ningú me l' robará...! Lluny de mi, fantasmes malehides, envejoses de ma ditxa... Pareu vostres cans funeraris que encare tinch vida... Ayre... t' estimo... Adeu... hasta l' Cel.

FREDERIC GIRCÓS Y GASPAR

Lo niu del aucellet

La naixent llum ab ses hermoses gales comença á batre ses daurades ales cim lo mont adormit; y l' naixent dia á imperar comença ab claror poch intençia que lluya encare ab sombres de la nit. Dintre sa cambra tendre noy reposa, novell auzell, tot just florida rosa, hermós com un estel; d' angel del Paradís té la figura; de son cor la delgura be prou la mostra ab son parlar de mel. Pel finestró que es mitj obert espia la llum que vol donarli lo bon dia; y veuento encar dormir; «despertat, nin, li diu, de cabells rossos, desclou los ulls hermosos, darás lo «Deu vos guard» al dematí.» Ell de la dolça son ja trencat, es llençat, y vestintse, a llençar corre en los brassos del crepuscul naixent: la finestreta de sa cambra n' obra, y nou alé recobra ab l' ayre pur del dia somrient. Per tot arreu passea la mirada ven á la terra en clara llum banyada que les herbes y flors ab pincell ensenyat molt destre pinta de variada tinta, dantoshi á totes bonicos colors Lo blau dossier del cel jcom se lo mira! ¡Cóm lo coniempla y sa bellesa admira! ¡Qué admira sa blavor!

Y encare mes bonich tal volta fora, si al sol ab ma traïdora no se'n hagués endut los estels d' or.

Allá al bell cim d' un mont, una caseta ell n' ha ovrir blanca com colometa que son cor li ha robat: ja ets acabat lo despertar del dia de cantar, fantasia, d' admirar lo cel blau ja ets acabat. ¡Adeu! oh terra, de verdor cuberta á qui l' mati ab sos raigs de llum desperta; hermoses flors, adeu! puig sols dolcs paraules vull dir are á ma estimada mare. font ahont ditxa lo meu esperit veu. Diu, y remant ses ales, ja fa via son cor cap al altar ahont Maria son trono senzill te; y ja respira ab plaer nou ayre perfumat per la flaire de flors que sembla copcan son alé; Y en amor abraçat lo niu, li canta cançons á la que estima Verge santa ab dolça y tendra veu. com si del auzell tingués la lira, y hagués, ardent guspira, eneés ab foch volcànic lo cor seu. Y d' ella al despedirs, ab ulls plorosos; «¿qué no hi fan lo seu niu auells ditzós, li diu, apropi de Vos? Donchs ¿perqué jo no puch com ells estarhi? Oh mare, de habitatxi si ho pogués fer, ¡qué n' fora de ditzós!»

Sos tristes raigs de llum molt poch intençia sobre la terra l' dia, mitj mort, llença, ses forces acabant; ja lo seu cor tot entrístit sospira, y deixa anar com lira nota que es mot derrer d' un derrer cant. Ses urpes d' esparver la Parca fera sobre l' cim te clavades y ja esperava capçar l' alé darrer: d' ell plorant la dissort, l' auzell cantayre, la flor que llença flaire mare que pert lo seu fillet primer,

Un colomet petit d' hermosa plumatje

que l' color de la neu blanca aventatja, se'n vola cap al cel; María, ab ànsia desde allí l' espera, y ab cara riallera lo contempla passar l' encés estel. Aixis que l' ángels l' au nevada oviran, de veurerla tan bella se'n admirar; «Maria ¿qui potser aquell auzell que cap aquí fa via? Y així l' es respond María: «es un auzell que aquí en lo cel l' espero; Es un pobre colom que m' anyorava, es un noyet devot que m' estimaba; d' amor ab lo foch viu; anénsen cap ab ell: ja! pestayarlo, anau acompanyarlo á n' eix auzell que ve á penjar son niu.» Al arribá l' colom al cel, María li diu: «no te'n recordas d' aquell dia que esser voilas com lo felis au pera aprop meu en ma hermita habitarne? Donchs, are, lo teu niu podrás penjarne aprop de mi, del cel en lo palau.»

F. VIVER.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA.

Dissapte, 29—S. Rufi y comps. mrs. Diumenge, 1—S. Rossendo b. y sta. Eudoxia mr. Dilluns, 2—S. Simplici p. y cf. y s. Absolón mr. Dimarts, 3—S. Hemetri. Celedoni y Medi mrs. Dimecres, 4—S. Casimiro rey. Dijous, 5—Lo Beato Nicolau Factor. Divendres, 6—S. Olaguer arquebisbe de Barcelona,

QUARANTA HORES.

Avuy comensan en la iglesia de San Pere.

SECCIÓ COMERCIAL.

Mercat de Gerona del dia 22 d' Febrer

Especies.	Mesures.	Pesets
Blat.	QUARTERA DE 80 LITRES.	14'00
Mestall.	»	12'00
Ordi.	»	7'25
Segol.	»	10'0
Civada.	»	6'50
Besses.	»	10'
Mill.	»	11'
Panis.	»	10'50
Blat de moro	»	10'50
Llobins.	»	7'50
Fabes.	»	10'50
Fabò.	»	11'50
Fassols.	»	23'
Monjetes.	»	21'50
Ous.	Dotzena.	0'80

COTISACIÓ Y CAMBIS

DIA 28 DE FEBRER DE 1896

EFFECTES PÚBLICHS

Interior.—(fi de mes)	00'00
Id. (fi de proxim).	64'73
Exterior.—(fi de mes)	00'05
Id. (fi de proxim).	74'97
Amortizable.	79'00
Billets hipotecaris.—Isla de Cuba.—emisió 1886.	82'26
»	1890.
	81'25

—ACCIONS—

anch Hispano Colonial...	66'00
F. C. de Tarragona á Barcelona y Fransa.	21'10
» de Medina, Zamora, Orense á Vigo.	10'00
» del Nord d' Espanya.	26'73

—OBLIGACIONS—

F. C. Almansa, Valencia y Tarragona...	80'00
» T. B. y F.—6 por 100.	84'15
» » 3 por 100.	55'20
» » no hipotecadas.	91'23
» Medina, Zamora, Orense á Vigo.—3 por 100.	95'75

—CUPONS—

Cubas...	benefici	17'50
per 100 Exterior...		17'00

Interior y amortisable 1.º Enero 1896...	dany	06'00
--	------	-------

—GIROS—

Franchs.—8 días vista.	19'30
Lliures esterlinas.—90 días vista.	38'12

SECCIO D' ANUNCIS

SUCURSAL JUNCOSA

13 Plassa de la Constitució 13,
Gerona

DESPATX CENTRAL
10 FERNANDO VII 10
BARCELONA

Aquesta antigua y tan acreditada casa se dedica únicamente al comers de XACOLATES, SUCRES, CAFÉS y THIÉS.

Reb directament los llegítims sures de la isla de Cuba, els cafés de Puerto-Rico HACIENDA, MARTINICA, MAYAGUEZ, MOCA Y CARACOLILLO de CEYLAN; de aquí el gran consum qu' es fa d' aquets articles.

Aquesta casa torra diariament lo café y se distingeix per la calitat y pureza d' ell.

Recomana que per obtenir un bon café aromàtic y fort se usin las barrejas en iguals parts del MOCA y PUERTO-RICO, així com lo CARACOLILLO y MOCA, evitant sempre que bullí pùig que deu ésser una pura infusió.

Gran surtit de THÉ del Nort de Xina y del Japó. Aquesta excellent beguda sols pot obtenirse en las classes ditas ORANGE (*Carte Rouge*) LIPTON, ORANY PECCO, MENLANGE.

Especialitat en lo SOUCHONCH. Aquesta classe es el mes fort y deu emplearse en menos quantitat de la que generalment se usa; una liure de THE SOUCHONCH equival à 4 liures d' altres thes.

MAXIM FERNANDEZ

PERRUQUER DE S. M.

Aigua Minòxima vegetal per tenyir lo cabell. No te riva en lo mèn, perquè à més de sos efectes marevollosos, no taca ni perjudica la pell en lo més mínim.

Aquest asombrós y sorprendent específich, se ven en dita perruqueria.

24, RAMBLA DE LA LLIBERTAT 24,
GERONA.

Grans rebaxes al engrós.
També s' troba de venda en dit establiment la

TINTURA ABISINIA INSTANTANEA

EDICIÓ DE PROPAGANDA
DEL COMPENDI DE LA

DOCTRINA CATALANISTA

PREMIAT EN LO CONCURS REGIONALISTA

del "CENTRE CATALÀ", de Sabadell

Aprobat per la Junta Permanent de la Unió Catalanista

Tirada 100.000 exemplars

Forma un opúscul de 32 planes en octau, d' esmerada impressió sobre paper satinat y ab cuberta de color.

PREU: 15 céntims.

Les demandes al engrós al Secretari del «Centre Català» de Sabadell.

OBRA NOVA

DELIBERACIONS

DE LA

Primera Assamblea General de Delegats

DE LA

Unió Catalanista

CELEBRADA EN MANRESA EN LO MES DE MARÇ 1892

Aquesta obra, que conté la llista de Delegats de la Assamblea, discursos que en ella s' hi pronunciaren y llegiren, y las bases definitivament aprobadas pera la **Constitució regional catalana**, se ven al preu de DOS PESETAS en la llibreria de Don Joseph Franquet, carrer de l' Argenteria, Gerona.

IMPREMPTA Y ENQUADERNACIÓN

MANEL LLACH

Ferreria Vella, 5

GERONA

Mercaders (Neu) 12

Impressió de tota classe d' obres, folletons, circulars, sobres, paper comercial, tarjetas, esquelas mortuorias, facturas y demés objectes referents al ram d' Imprempta.

Assortit de tots los documents y demés objectes pera la Guardia Civil.

Documents pera los Municipis y Jutjaüs municipals.

Encuadernació de tota classe de llibres per luxosos que sian.

Preus sumament baratos

500 fulls de paper comercial timbrat 5 ptes. | 1000 sobres comercials timbrats 5 ptes.

FERRERIA VELLA, 5---GERONA

ó, immediatament d' ocurrer la seva mort, a la persona designada per ell mateix.

Terme fixo.—Capital pagador en lo die fixat sia al assegurat ó als seus hereus. En cas de mort del assegurat s' acaba lo pago de les primes.

Aquests segurs participan en un 50 per 100 dels beneficis de la Companyia.

SEGURS DE CAPITAL APLASSAT
Segurs temporals.—Segurs de sobrevida
SEGURS MIXTOS A CAPITAL DOBLAT
Rentes Vitalicies.

Delegat General á n' aquesta província:
Joseph Coderch y Bacó, advocat.—GERONA.

ESTABLIMENT

Don Francisco Sabater

SOMBRERERIA

S' han rebut las últimas novetats pera la proxima temporada; los prens sumament econòmichs.

CAMISERIA.—ASTRERIA PER NOYS
Especialidad en trajes pera col·legials

3, Rambla d' Alvarez, 3.

FONTBERNAT---Callista

—(Ulls de poll)—

S' ARREGLAN LOS PEUS Á DOMICILI
PROGRÉS, 23---Perruqueria.

LA PREVISION

Primera Companyia Espanyola dedicada exclusivament a SEGURS SOBRE LA VIDA AB PRIMA FIXA

Dormitori de Sant Francesch, 8, principal.—BARCELONA.

Agent á Gerona—BEATAS, 2
D. Narcís Boada y Guyó

FILL DE FRANCISCO VILARDELL Y COMPA
SALT

Molí Fariner

Sistemas AUSTRO-HUNGAR y de MOLAS

Tant per l' un com per l' altre sistema se fan las moltas á preus sumament modichs.

SABATERIA

JOSEP M. VENTOS

Calsat pera senyors, senyoras y nens.
Especialitat pera l' que s' encarregui expressament.

ESTABLIMENT Y TALLER

PAU CASSÁ

PINTOR Y EMPAPERADOR

Magnífichs mostruaris de papers pera decorar habitacions desde 25 céntims á 30 pessetes la pessa.

Cromos, motllores, transparents y cuadros

Novetat, bon gust y economia

Gerona.--Baxada del Pont de pedra, 14

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU

dcl «Centre Catalanista de Gerona y sa Comarca».

Redacció y Administració: Sabateria Vella, núm. 2, 1er

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Gerona	1 peseta	trimestre
Fora	1'25	id.
Estranger	1'50	id.

Un numero sol, 10 céntims

En la imprenta de aquest Periódich, se necesita un oficial encuadernador.